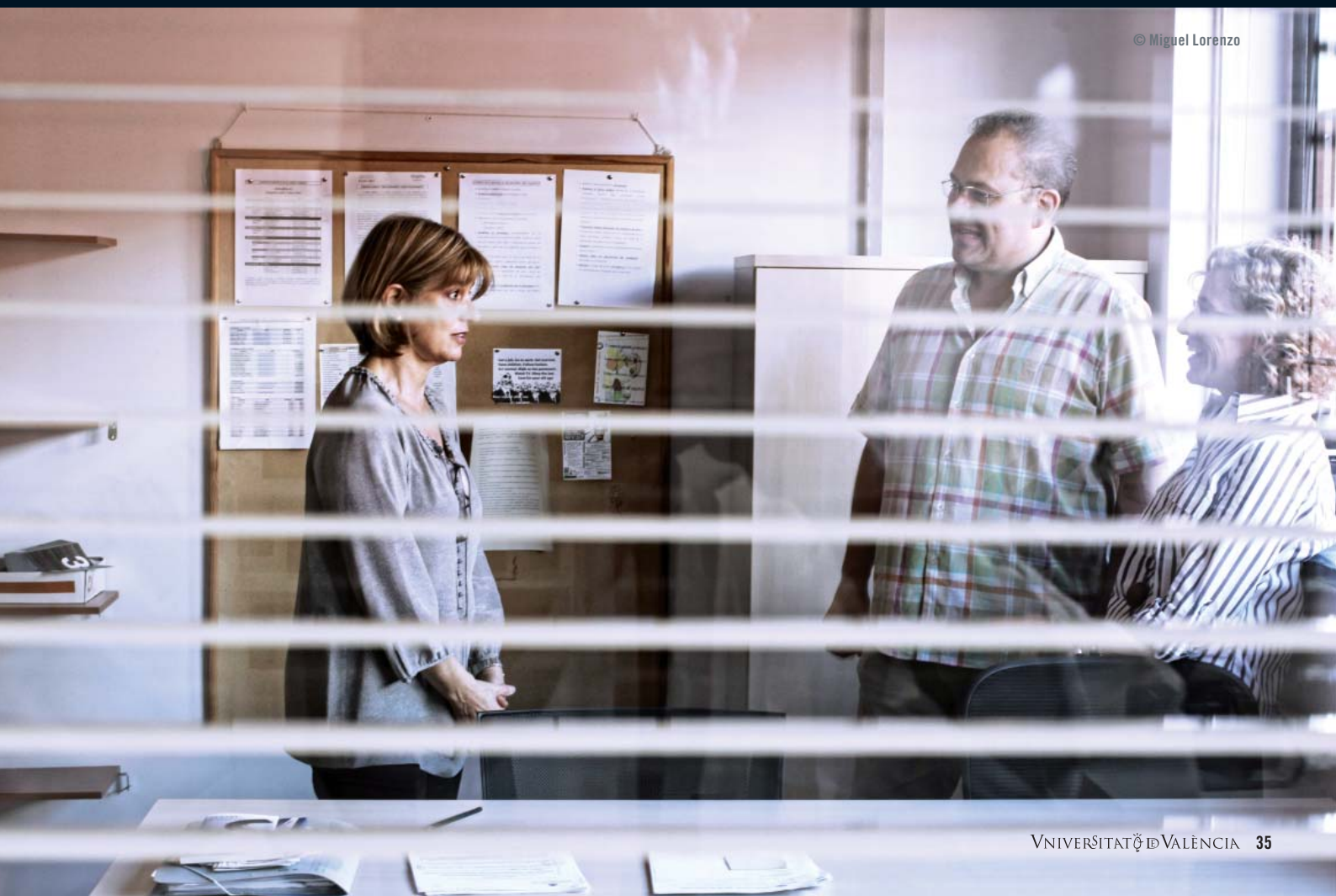

La Clínica Jurídica de la Universitat de València: el compromís social de l'aprenentatge participatiu

El 2006, l'actual vicedegà d'Innovació i Qualitat de la Facultat de Dret, José García Añón, va impulsar la creació de la Clínica Jurídica de la Universitat de València, un projecte mitjançant el qual estudiants en pràctiques de Dret ofereixen assessorament jurídic. Sis anys després, la Clínica ha triplicat el nombre de tutors que la integren i el d'estudiants que hi col·laboren.

CAROL BORRÀS

Pilar Fernández, Pilar Bonet i José García Añón, impulsors de la Clínica Jurídica.

© Miguel Lorenzo

Al despatx P10, situat a la cinquena planta de l'edifici departamental de la Facultat de Dret, trobem la Clínica on estudiants de Dret assessoren sobre casos i clients reals sota la tutoria d'un grup de professors i professores. Es tracta d'una metodologia docent que implica l'estudiantat en el seu procés d'aprenentatge i permet que milloren les seues habilitats jurídiques, atorgant alhora «un plus de formació en valors, experiències, coneixements i aptituds» per a contribuir a fer de l'estudiant «una persona amb interès intel·lectual, pensament crític i compromís social», com assegura l'alumne Andreu Moreno.

La Clínica Jurídica de la Universitat de València (www.uv.es/clinica) va nàixer el 2006 quan un grup de professorat coordinat per José García Añón, aleshores coordinador per a la Convergència a l'EEES (espai europeu d'educació superior), es plantejà posar en marxa experiències d'innovació educativa mitjançant el mètode clínic en l'ensenyament del dret. En aquell moment, es va implantar com a assignatura de lliure elecció i, posteriorment, ha passat a formar part també del pràcticum com a mòdul obligatori dins la llicenciatura en Dret, i com a itinerari dins el Màster en Drets Humans, Democràcia i Justícia Internacional (www.uv.es/drets). En el grau en Dret començarà a oferir-se el curs vinent com una possibilitat més dins l'assignatura de Pràctiques externes de quart.

Formació teòrica prèvia i funcionament

Abans de treballar en la Clínica, els estudiants reben una formació obligatòria específica. Així, es tracten temes de dret substantiu sobre estrangeria, violència de gènere o sistema penitenciari, i també qüestions sobre els procediments per a elaborar un expedient, com entrevistar-se amb un client, deontologia professional, etc. Una vegada complert aquest període, els

Noves instal·lacions de la Clínica Jurídica amb un grup de professors que han impulsat aquest projecte.

estudiants ja poden afrontar les consultes en la Clínica amb garanties, participant en les entrevistes, en les anàlisis dels fets, en la investigació jurídica, en la recerca d'informació i documentació i en l'elaboració d'escrips i de l'informe final que es presenta al client.

La Clínica Jurídica està dividida en quatre àrees: drets humans, diversitat funcional, medi ambient i penitenciarria. Les professores Pilar Fernández, Ruth Mestre i Pilar Bonet –impulsadores també del projecte– coordinen la Clínica i supervisen i avaluen

el treball dels estudiants. Cada cas concret s'adjudica a un/a advocat/ada extern/a o a un/a professor/a de la facultat, en ambdós casos col·laboradors de forma voluntària i gratuïta, de manera que l'assessorament que ofereixen els estudiants del pràcticum als clients és prèvia i obligatòriament supervisat per aquests voluntaris tutors.

Casos pràctics

Els casos arriben a la Clínica per vies diferents: a la seu de la facultat, on els estudiants de pràcticum fan

© Miguel Lorenzo

Resultats de l'aprenentatge

En els darrers anys s'han resolt més de seixanta casos d'atenció directa (quan el client acudeix a la Clínica), s'han elaborat 12 informes jurídics, 2 protocols i 5 guies divulgatives sobre drets i deures, entre d'altres.

La valoració dels estudiants en pràctiques de la Clínica no deixa tampoc cap dubte: 4,83 punts sobre 5 és la puntuació mitjana que han atorgat a l'experiència. «Aquestes reunions han servit per a trobar objectius comuns, repartir tasques, delegar treballs i discutir solucions als casos plantejats. Dubte que en altres pràctiques integrades donen aquesta oportunitat als estudiants de Dret», ha afirmat l'estudiant Javier Marimón. «L'oportunitat d'haver desenvolupat el treball en l'àrea penitenciària ha estat per a mi l'experiència més enriquidora d'aquest pràcticum. La raó: estàvem ajudant persones que es trobaven realment necessitades d'assistència», segons Jorge Correcher.

guàrdies de matí i vesprada i atenen les persones que els visiten, a través de diferents ONG o mitjançant consultes electròniques al correu clinica@uv.es. L'atenció és «oberta a qualsevol membre de la comunitat universitària, a qualsevol entitat sense ànim de lucre i a qualsevol persona amb un problema o qüestió jurídica», explica l'equip de coordinadores.

A banda de l'atenció a la Clínica, els estudiants s'han desplaçat també fora de la Facultat de Dret. Així, han muntat un servei a la porta del CIE (Centre d'Internament per a Estrangers) de

Sapadors, a València, on han resolt consultes jurídiques en matèria d'estrangeria. Fruit d'aquesta experiència, han elaborat diversos informes sobre drets i deures dels interns en aquest tipus de centres que s'han traduït en la producció d'una guia divulgativa. També han acudit al centre d'inserció social de la presó de Picassent, per assessorar en casos d'interns en tercer grau –amb possibilitat de compliment de la condemna en règim obert–, per tal d'ajudar a elaborar textos per a renovar el permís de residència o per a sol·licitar la rebaixa de

la condemna en un grau o l'accés a la llibertat condicional.

Entre les consultes que s'han atès a la Clínica trobem la de l'Associació de Víctimes del Metro 3 de Juliol sobre l'actuació judicial i els resultats insatisfactoris del procés per a les víctimes i familiars. D'altra banda, han elaborat protocols per a la Unitat d'Igualtat de la Universitat de València i han assessorat en temes diversos com la redacció d'un contracte de lloguer, els drets d'autor en un projecte d'investigació o el procediment per a canviar els cognoms, només per citar alguns exemples. ■